

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/7/2021
Identifikačné číslo spisu: 7021200055
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7021200055.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľky (pôv. žalobkyňa): P. D., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Sýrska arabská republika, cestovný doklad č. M., toho času umiestnená v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, Sečovce, právne zastúpená: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice so sídlom Murgašova 3, Košice, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Ružomberok, so sídlom Námestie Andrej Hlinku 74, Ružomberok, o správnej žalobe vo veciach zaistenia, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/4/2021-23 zo dňa 5. februára 2021, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/4/2021-23 zo dňa 5. februára 2021 m e n í tak, že rozhodnutie č. PPZ-HCP-BB9-19-032/2021-AV zo dňa 10. januára 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Sťažovateľke p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nariaďuje, aby bola P. D., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Sýrska arabská republika, cestovný doklad č. M., toho času umiestnená v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, Sečovce, bezodkladne prepustená zo zaistenia.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB9-19-032/2021-AV zo dňa 10. januára 2021 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) rozhodol o predĺžení zaistenia sťažovateľky podľa ustanovenia § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) na základe predchádzajúceho rozhodnutia o zaistení podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Zároveň podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne

potrebný, najviac do 12.04.2021 a podľa § 88 ods. 5 zák. č. 404/2011 Z.z. sťažovateľku umiestnil v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce.

2. V odôvodnení najmä uviedol, že po pôvodnom umiestnení sťažovateľky v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bol pri jej prehliadke nájdený doklad Sýrskej arabskej republiky č. M. vydaný na jej meno. Následne uviedol, že sťažovateľka sa nachádza na území Slovenskej republiky a území členských štátov Európskej únie ako štátny príslušník Sýrskej arabskej republiky bez platného cestovného dokladu, bez povolenia na pobyt, nevie si zabezpečiť stravovanie a ubytovanie na území Slovenskej republiky. Účelom zaistenia je administratívne vyhostenie sťažovateľky, pretože u nej hrozí riziko úteku a neoprávnený pobyt v členských štátoch bez finančných prostriedkov, prípadne riziko nezákonnej činnosti.

3. Ďalej žalovaný poukázal na dobu zaistenia stanovenú rozhodnutím o zaistení PPZ-HCP-BB9-33-015/2020-AV zo dňa 02.12.2020 (do 12.01.2021) a odporúčanie ÚPZC Sečovce, podľa ktorého je potrebné zaistiť občanov Sýrskej arabskej republiky s platným cestovným dokladom na 3 mesiace.

4. Dňa 05.01.2021 bola žalovanému doručená žiadosť ÚPZC Sečovce, kde sa uvádza, že dňa 28.08.2020 bol vykonaný telefonický pohovor s pracovníkom Zastupiteľského úradu Sýrskej arabskej republiky k vydaniu náhradného cestovného podkladu, z ktorého vyplynulo, že pred vystavením náhradného cestovného dokladu veľvyslanectvo potrebuje konkrétny letecký plán vyhostenia do Sýrskej arabskej republiky cez Libanon, avšak podľa jeho informácií Libanon povolí tranzitovať iba osobám, ktoré opustili územie Sýrie iba legálne s platným cestovným dokladom. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka odmietla návrat do krajiny pôvodu a nepodpísala žiadosť o vydanie náhradného cestovného dokladu.

5. S poukázaním na celosvetovú krízovú situáciu v súvislosti so šírením vírusu COVID-19 je nízka pravdepodobnosť zaslať konkrétny letecký plán vyhostenia na veľvyslanectvo v predstihu, nakoľko situácia so šírením COVID-19 ovplyvnila aj fungovanie leteckých spoločností, čo sa odzrkadľuje na množstve zrušených plánovaných letov za posledné obdobie.

6. ÚPZC Sečovce písomnou formou oslovilo krajiny tranzitu sťažovateľky cez príslušné veľvyslanectvá, konkrétne: Veľvyslanectvo Tureckej republiky v Bratislave, Veľvyslanectvo Srbskej republiky v Bratislave, Veľvyslanectvo Albánskej republiky v Bratislave, Veľvyslanectvo Macedónskej republiky vo Viedni ohľadom možnosti prijatia občanov Sýrskej arabskej republiky na ich územie. Na písomnú žiadosť ku dňu vydania preskúmaného rozhodnutia odpovedalo Veľvyslanectvo Tureckej republiky v Bratislave zamietavým stanoviskom. ÚPZC Sečovce požiadal NÚ Interpol Bratislava o vykonanie lustrácie a potvrdenie totožnosti v domovskej krajine a o zistenie, či sa uvedený štátny príslušník Sýrie nedopustil trestnej činnosti a či nie je hľadaná osoba. Lustráciu žiadalo vykonať v Turecku, Grécku, Albánsku a Srbsku na základe fotografie tváre a daktyloskopických odtlačkov, pričom ku dňu vydania preskúmaného rozhodnutia neboli doručené žiadne správy.

7. Na základe získaných informácií preto žalovaný predložil zaistenie sťažovateľky do 12. 04. 2021.

8. Žalovaný záverom konštatoval, že sťažovateľka nemá na území Slovenskej republiky žiadnu blízku rodinu ani žiadne záväzky, že rešpektoval jej súkromný a rodinný život a konal v jej záujme, pričom vzhľadom na prebiehajúce konanie o zaistení, je jej zaistenie v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.

II.

Konanie na krajskom súde

9. Dňa 27.01.2021 bola Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) doručená správna žaloba sťažovateľky vo veci zaistenia voči preskúmanému rozhodnutiu, ktorou sa sťažovateľka domáhala jeho zrušenia a svojho prepustenia zo zaistenia.

10. V správnej žalobe uviedla najmä, že

- doposiaľ nebolo uvedené, kam konkrétne bude sťažovateľka vyhostená;
- vzhľadom na v rozhodnutí o administratívnom vyhostení konštatovanú zlú bezpečnostnú situáciu v Sýrii nie je zrejmé, prečo žalovaný v odôvodnení dĺžky doby predĺženia zaistenia v preskúvanom rozhodnutí uvádza skutočnosti smerujúce k vyhosteniu do Sýrie;
- spolu so sťažovateľkou bolo zadržaných a zaistených ďalších 12 cudzincov Sýrskej štátnej príslušnosti, pričom desiatich z nich boli zo zaistenia prepustení dňa 12.01.2021 bez toho, aby došlo k predĺženiu doby ich zaistenia, pričom ani jeden z týchto desiatich prepustených cudzincov nemal pri sebe platný doklad totožnosti, ani platný cestovný doklad;
- obáva sa návratu do krajiny pôvodu, kde je zlá bezpečnostná situácia;
- nemusela vyplňať dotazník potrebný pre vystavenie náhradného cestovného dokladu, keďže ním disponuje;
- v predmetnej veci neprichádza do úvahy vrátenie sťažovateľky na územie inej členskej krajiny alebo tretej krajiny, nakoľko táto po celú dobu jej úteku zo Sýrie prechádzala viacerými krajinami bez oprávnenia na pobyt v tej ktorej krajine, a preto v jej veci neexistuje ani najmenší predpoklad úspešného zrealizovania jej núteného vyhostenia z územia Slovenskej republiky, čo preukazuje aj reakcia Turecka na žiadosť slovenských orgánov;
- z preskúvaného rozhodnutia, ani z rozhodnutia o administratívnom vyhostení nie je zrejmé, ako žalovaný konkrétne skúmal a vyhodnocoval jednotlivé prekážky vyhostenia a vo vzťahu ku ktorej konkrétnej krajine, aké konkrétne správy o bezpečnostnej situácii, prípadne iné dôkazy si za tým účelom zaobstaral, aby mohol dospieť k jednoznačnému a presvedčivému záveru o neexistencii rizika utrpenia vážnej ujmy;
- z odôvodnenia preskúvaného rozhodnutia nie je zrejmé, na základe akých dôkazov dospel žalovaný k záveru, že výkon núteného návratu je možné zrealizovať v ďalšej dobe 3 mesiacov a že predĺženie zaistenia je dôvodné.

11. Krajský súd v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe zamietnuť správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- neurčenie krajiny, do ktorej má byť sťažovateľka vyhostená v rozhodnutí o administratívnom vyhostení nie je v zmysle právneho názoru, vysloveného v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.03.2016 v rozpore s platnou právnou úpravou;
- sťažovateľka prechádzala viacerými krajinami, ktoré však na základe požiadavky príslušného orgánu do vydania predmetného rozhodnutia neposkytli ešte požadovanú odpoveď, t. j. predĺženie lehoty zaistenia je odôvodnené práve z dôvodu zhromažďovania všetkých relevantných podkladov, potrebných pre realizáciu administratívneho vyhostenia, až na základe ktorých bude možné jednoznačne vyhodnotiť jej potenciálnu možnosť vyhostenia, resp. nevyhnutnosť jej prepustenia zo zaistenia;
- zo štatistických údajov z verejne prístupných štatistík Úradu hraničnej a cudzineckej polície za minulé roky vyplýva, že zo Slovenskej republiky bolo zrealizovaných niekoľko návratov, a to dobrovoľných aj nútených, a to aj napriek aktuálnej situácii a dlhšej lehote pre vydanie náhradného cestovného dokladu (v roku 2018 boli realizované 3 administratívne vyhostenia štátnych príslušníkov Sýrie, v roku 2019 2 administratívne vyhostenia štátnych príslušníkov Sýrie a v roku 2020 3 administratívne vyhostenia štátnych príslušníkov Sýrie);
- z vykonaných dôkazov nepochybne vyplýva, že predĺženie lehoty zaistenia neprekročilo platnou právnou úpravou stanovenú lehotu a táto zodpovedá odporúčaniu ÚPZC v Sečovciach;
- u sťažovateľky a ďalších dvoch štátnych príslušníkov Sýrie, ktorí disponovali cestovnými dokladmi (na rozdiel od ostatných desiatich, ktorí nimi nedisponovali a ktorí boli prepustení zo zaistenia, nakoľko nebolo možné zabezpečiť cestou Veľvyslanectva Sýrie vo Viedni vydanie náhradného cestovného dokladu, ani zabezpečiť cudzinecké pasy Slovenskej republiky) bolo zaistenie zhodne predĺžené, pretože u nich nedošlo k vyčerpaniu všetkých možností vykonania administratívneho vyhostenia;
- so zohľadnením charakteru tohto konania, s prihliadnutím aj na rozhodnutie o zaistení žalobkyne zo dňa 02.12.2020, výrok preskúvaného rozhodnutia, ktorým bola podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. stanovená dĺžka doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najdlhšie do 12.01.2021, je potrebné považovať za zrejmú nesprávnosť s tým, že tento dátum bol pôvodne uvedený v citovanom rozhodnutí o zaistení, odkiaľ bol pravdepodobne nedopatrením skopirovaný, pričom je v kompetencii správneho

orgánu túto chybu odstrániť postupom, súladným s ustanovením § 47 ods. 6 Správneho poriadku;

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

12. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a
- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

13. Sťažovateľka v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedla nasledovné:

- preskúmané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nedostatočne zisteného skutkového stavu a na základe vykonaného dokazovania dospel žalovaný k nesprávnym skutkovým zisteniam;
- preskúmané rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené z pohľadu účelnosti a efektivity zaistenia, čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť;
- preskúmané rozhodnutie je čo do výroku dĺžky doby predĺženia zaistenia zmätočné a zároveň nepreskúmateľné, pretože obsahuje 2 výroky a teda 2 rôzne časové údaje o konci predĺženia zaistenia;
- doposiaľ nebolo vo veci jednoznačne a určito uvedené, kam konkrétne bude sťažovateľka vyhostená;
- vzhľadom na v rozhodnutí o administratívnom vyhostení konštatovanú zlú bezpečnostnú situáciu v Sýrii nie je zrejmé, prečo žalovaný v odôvodnení dĺžky doby predĺženia zaistenia v preskúmanom rozhodnutí uvádza skutočnosti smerujúce k vyhosteniu do Sýrie;
- obáva sa návratu do krajiny pôvodu, kde je zlá bezpečnostná situácia;
- nemusela vyplňať dotazník potrebný pre vystavenie náhradného cestovného dokladu, keďže ním disponuje;
- v predmetnej veci neprichádza do úvahy vrátenie sťažovateľky na územie inej členskej krajiny alebo tretej krajiny, nakoľko táto po celú dobu jej úteku zo Sýrie prechádzala viacerými krajinami bez oprávnenia na pobyt v tej ktorej krajine, a preto v jej veci neexistuje ani najmenší predpoklad úspešného zrealizovania jej núteného vyhostenia z územia Slovenskej republiky, čo preukazuje aj reakcia Turecka na žiadosť slovenských orgánov;
- už v čase vydania rozhodnutia o zaistení sa musí policajný správny orgán náležite zaoberať otázkou potenciality zrealizovania účelu zaistenia, ktorým je výkon rozhodnutia o vyhostení a za tým účelom si stanoviť krajinu vyhostenia a vo vzťahu k nej sa zaoberať existenciou možných prekážok zrealizovania vyhostenia;
- bez uvedenia krajiny vyhostenia je dotknutý cudzinec zbavený možnosti účinnej obhajoby, pretože nie je schopný smerovať jeho obhajobu voči konkrétnej krajine vyhostenia;
- jej zaistenie je od začiatku neúčelné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) EDLP;
- poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu, ako aj Ústavného súdu SR v obdobných veciach (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1SZa/7/2016, sp. zn. 10Szak/11/2016, sp. zn. 10Sža/34/2010, sp. zn. 1Sža/31/2014, sp. zn. 1SZa/8/2015, sp. zn. 1Szak/2/2020, sp. zn. 10Szak/3/2020, sp. zn. 1Sža/41/2014, sp. zn. 1Sža/21/2014 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81)
- v zmysle rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci Kadzoev C-357/09 dôvodom pre držanie cudzincov v zaistení nemôžu byť ani okolnosti týkajúce sa žiadnych zdrojov obživy či ubytovania a pod.;
- vyhostenie sťažovateľky do Sýrie za súčasnej bezpečnostnej situácie by znamenalo porušenie čl. 3 Dohovoru a porušenie medzinárodného princípu non-refoulement;
- v zmienovaných štatistických údajoch sa mohlo jednať aj o readmisiu na územie Ukrajiny po zadržení cudzinca po bezprostrednom prekročení vonkajšej hranice EÚ, čo sa ale zo štatistických údajov vyčítať nedá, pričom z nich nevyplýva, že by títo cudzinci boli vyhostení do Sýrie;
- preskúmané rozhodnutie trpí vadou riadneho odôvodnenia rozhodnutia v časti stanovenej dĺžky doby

zaistenia;

- spolu so sťažovateľkou bolo zadržaných a zaistených ďalších 12 cudzincov Sýrskej štátnej príslušnosti, pričom desiatich z nich boli zo zaistenia prepustení dňa 12.01.2021 bez toho, aby došlo k predĺženiu doby ich zaistenia, pričom ani jeden z týchto desiatich prepustených cudzincov nemal pri sebe platný doklad totožnosti, ani platný cestovný doklad;

- odpoveď krajského súdu k námietke týkajúcej sa prepustenia ostatných cudzincov (ktorí boli zaistení spolu so sťažovateľkou) je v rozpore s odôvodneniami rozhodnutí krajského súdu týkajúcich sa vyššie spomenutých prepustených cudzincov, nakoľko krajský súd aj v ich prípade správne žaloby proti pôvodným rozhodnutiam o zaistení zamietol uvádzajúc, že výkon administratívneho vyhostenia je potencionálne možný a reálny a že v tejto fáze zaistenia, nie je možné bez ďalšieho vyriešiť, že nie je možno cudzinca vyhostiť ani do inej (tranzitnej) krajiny.

14. Záverom navrhla, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a nariaďuje bezodkladné prepustenie sťažovateľky zo zaistenia. Zároveň navrhla, aby jej kasačný súd priznal právo na náhradu trov konania.

B)

15. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

16. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

17. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29. marca 2021 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

Podľa čl. 15 ods. 1 návratovej smernice pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka

tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

a) existuje riziko úteku, alebo

b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

18. Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné. Všetky podmienky pritom musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody navrhovateľa.

19. Vo svetle uvedeného (ako aj konštantnej judikatúry kasačného súdu vo veciach zaistenia cudzincov, napr. 1SZa/7/2016, 1SZa/9/2016) je žalovaný v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení cudzinca je v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z. z. preukázanie existencie rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení. Rovnako tak v rozhodnutí o zaistení nesmie absentovať dôvodnosť zásadného zásahu do jeho osobnej slobody. Povinnosťou žalovaného je preto odôvodniť rozhodnutie o zaistení tiež z hľadiska účelnosti zaistenia, uvedenej v § 90 ods. 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. Realnosť vyhostiteľnosti je podmienkou zaistenia cudzinca, a to z toho dôvodu, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení. Preto žalovaný musí s riadnou starostlivosťou pristupovať k prevereniu možnosti vyhostenia cudzinca do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny. Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné. Vyššie uvedené platí rovnako aj v prípade vydania rozhodnutia o predĺžení zaistenia.

20. Vychádzajúc z obsahu sťažnostných námietok v predmetnej veci bolo potrebné predovšetkým prihliadnuť na skutočnosť, že v samotnom rozhodnutí o administratívnom vyhostení (ktoré je predpokladom rozhodnutia o zaistení resp. o predĺžení zaistenia, keďže má napomôcť k jeho realizácii) nie je uvedené, kam má byť sťažovateľka vyhostená (krajina pôvodu alebo tretia krajina - § 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z.). Obsahuje iba zmienku na strane 6 o tom, že žalovaný je oboznámený so súčasnou nepriaznivou bezpečnostnou situáciou v domovskej krajine sťažovateľky - Sýrii. I keď nemožno spochybníť, právnu úpravu umožňujúcu v rozhodnutí prípadne krajinu, do ktorej je cudzinec vyhostený, neurčiť (§ 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z.), je nepochybná vzájomná spojitosť konania o vyhostení a konania o zaistení (aj v zmysle nálezu II.ÚS 264/09 z 19. októbra 2010) a z toho vyplývajúca povinnosť správneho orgánu rozhodujúceho o zaistení cudzinca prihliadať i na (prípadné) prekážky administratívneho vyhostenia, pokiaľ sú také prekážky v čase rozhodovania o zaistení zrejmé alebo sú správneho orgánu známe alebo vyšli v konaní najavo (obdobne v zmysle nálezu II.ÚS 264/09 z 19. októbra 2010).

21. Nakoľko v rozhodnutí o zaistení sťažovateľky ako aj v rozhodnutí o administratívnom vyhostení určenie krajiny, kam má byť sťažovateľka vyhostená, absentuje, logicky nie je ani možné skúmať základnú podmienku zaistenia sťažovateľky, ktorou je jej vyhostiteľnosť a v súvislosti s tým aj nepochybne relevantné otázky súvisiace s dĺžkou zaistenia ako sú efektívnosť, včasnosť a účelnosť administratívnych úkonov technického a organizačného charakteru potrebných pre samotné zabezpečenie vyhostenia, čo následne vyvoláva dôvodné pochybnosti o účele zaistenia. Pokiaľ teda rozhodnutie o zaistení na účel výkonu administratívneho vyhostenia a teda aj rozhodnutie o následnom predĺžení takéhoto zaistenia nie je odôvodnené aj z tohto, vyššie uvedeného dôvodu (napriek tomu, že v takejto situácii je správny orgán povinný možné prekážky zaistenia cudzinca ako aj jeho vrátenia do krajiny pôvodu predbežne posúdiť a učiniť o tom právne relevantný dôvod / z rozsudku najvyššieho súdu sp.zn. 1 Sza 8/2015 z 20. júla 2015 bod 33./), je z pohľadu kasačného súdu nedostatočne odôvodnené a teda nepreskúmateľné.

22. „Limitom naplnenia účelu zaistenia, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení je realnosť vyhostenia, teda vyhostiteľnosť cudzinca, pričom odvolací súd dáva do pozornosti, že konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou. Bolo preto povinnosťou krajského súdu relevantne posúdiť, či správne orgány s riadnou starostlivosťou pristupovali k prevereniu možnosti vyhostenia navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny." (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/2/2015 zo dňa 30.06.2015).

23. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia ďalej vyplýva, že vo vzťahu k vyhostiteľnosti sťažovateľky žalovaný v preskúmanom rozhodnutí, odkazujúc na ustálenú totožnosť a štátnu príslušnosť sťažovateľky, skonštatoval, že na základe týchto podkladov nemal pochybnosť o jej totožnosti a štátnej príslušnosti a preto je reálny výkon administratívneho vyhostenia. V ďalšom sa však nezaoberal tým, v akých podmienkach sa bude sťažovateľka nachádzať v prípade vyhostenia do tretích krajín (napriek zákonnej povinnosti prihliadať na prípadné prekážky vyhostenia v zmysle § 81 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z.) a ani otázkou hrozby následného vyhostenia sťažovateľky z týchto krajín do krajiny pôvodu (napriek zákonnej povinnosti prihliadať na takúto prekážku vyhostenia v zmysle § 81 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z.), obzvlášť za situácie, keď táto je štátnym občanom Sýrskej arabskej republiky, v ktorej podľa samotného rozhodnutia o administratívnom vyhostení prevláda zlá bezpečnostná situácia. Závery žalovaného, vzťahujúce sa k bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu, však nie sú obsahom preskúmaného rozhodnutia.

24. Vzhľadom na konštatovanie na strane 6 rozhodnutia o administratívnom vyhostení (o zlej bezpečnostnej situácii v Sýrii) sú navyše úvahy žalovaného o možnej realizácii vyhostenia sťažovateľky do Sýrie v priamom rozpore so závermi rozhodnutia o administratívnom vyhostení a preto aj zmienky o štatistických prípadoch tvrdeného úspešného núteného vyhostenia štátnych príslušníkov Sýrie v minulosti, sú bez konkretizácie skutočností relevantných pre posúdenie podobnosti so situáciou v predmetnej veci nepresvedčivé a bez využiteľnej vypovedacej hodnoty.

25. Sťažovateľka ďalej v kasačnej sťažnosti namietala nedostatočné odôvodnenie stanovenej doby zaistenia a v tejto súvislosti vytkla krajskému súdu opomenutie vysporiadať sa s týmto nedostatkom v napadnutom rozsudku. Dĺžku doby zaistenia žalovaný určil najviac do 12.04.2021, čo sú tri mesiace obmedzenia osobnej slobody zaisteného cudzinca (ktorý bol predchádzajúcim rozhodnutím zaistený na viac ako jeden mesiac), pričom poukázal na „informáciu ÚPZC Sečovce" (bližšie nešpecifikovanú) a argumentoval vybavením a zabezpečením všetkých náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia.

26. Kasačný súd v tejto súvislosti predovšetkým považuje za potrebné uviesť, že zmienka o zabezpečení náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia je príliš všeobecným opisom súboru činností orgánov verejnej správy, neposkytujúcim správne súdu možnosť posúdiť opodstatnenosť predĺženia doby zaistenia ani preskúmať, či predĺžením zaistenia sťažovateľky dochádza k napĺňaniu jeho účelu (t.j. realizácii vyhostenia). Navyše, nakoľko už z povahy zaist'ovacieho dôvodu je zjavné, že účelom zaistenia je administratívne vyhostenie sťažovateľky, odôvodnenie dĺžky doby zaistenia v časti týkajúcej sa zabezpečenia náležitostí, potrebných k realizácii vyhostenia, v podstate iba deklaruje aký je účel zaistenia, čo však vyplýva už zo samotného výroku preskúmaného rozhodnutia.

27. Povinnosti riadne a dostatočne konkrétnym spôsobom odôvodniť dĺžku doby zaistenia nezodpovedá všeobecná formulácia výroku rozhodnutia: „na čas nevyhnutne potrebný, najviac do ...", ani v texte odôvodnenia zdôraznená povinnosť skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia resp. všeobecná zmienka o spolupráci sťažovateľky so žalovaným bez uvedenia konkrétnych skutočností, t. j. či teda sťažovateľka je alebo nie je súčinná.

28. Záveru o značnej zmätočnosti preskúmaného rozhodnutia nasvedčuje okrem formulačného opisu sťažovateľky v mužskom rode (zrejme ovplyvnené skutočnosťou, že sťažovateľka bola pôvodne zaistená spolu s ďalšími členmi homogénnej skupiny cudzincov, štátnych príslušníkov Sýrskej arabskej republiky) aj uvádzanie nesprávnych údajov o držbe cestovného dokladu a s tým súvisiace zmienky o potrebe zaobstarania náhradného cestovného dokladu, čo naznačuje nedôsledné dodržiavanie princípů

individuálneho prístupu a hodnotenia účastníka konania v postupe žalovaného.

29. Pretože nebolo sporné, že sťažovateľka je držiteľkou cestovného dokladu, potreba vydania náhradného cestovného dokladu (majúca odôvodniť potrebu predĺženia zaistenia) sa tak javí ako neopodstatnená a z uvedeného dôvodu aj vytýkaný nedostatok súčinnosti pri jeho zaobstaraní nemožno považovať za dôvodný a obdobne odkazujúc na vyššie konštatovanú bezpečnostnú situáciu v Sýrii, nepriaznivú dopravnú situáciu (zrušené medzinárodné lety) a zároveň zjavnú nemožnosť zabezpečiť návrat cez územie Libanonu, možno považovať za nenáležitú aj výčitku o odmietnutí dobrovoľného návratu sťažovateľkou na tamojšie územie.

30. Vzhľadom na sťažovateľkou namietané nedostatky je dôvodné konštatovať, že preskúmané rozhodnutie vykazuje znaky zmätočnosti, nezrozumiteľnosti a nedostatku odôvodnenia. V tejto súvislosti je potrebné žalovanému vytknúť aj stav administratívneho spisu PPZ-HCP-BB9-33/2020-AV, v akom bol tento predložený krajskému a následne kasačnému súdu. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že administratívny spis bol preevidovaný pod č.p.:PPZ-HCP-BB9-19/2021-AV, pričom táto skutočnosť z jeho obsahu nevyplýva. Poslednými listinami, založenými v administratívnom spise je správna žaloba zo dňa 09.12.2020 proti rozhodnutiu o zaistení PPZ-HCP-BB9-33-015/2020-AV zo dňa 02.12.2020 (ktoré bolo rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 10Szak/2/2021 zo dňa 12.02.2021 zrušené) a vyjadrenie žalovaného zo dňa 16.12.2020 k nej. Administratívny spis tak neobsahuje žiadne podklady, týkajúce sa konania žalovaného po tomto dátume, čo samo osebe poskytovalo dôvod pre zrušenie preskúmaného rozhodnutia krajským súdom (§ 191 ods. 1 písm. f/ S.s.p.).

31. Napokon kasačný súd nepovažoval za udržateľnú ani argumentáciu žalovaného, ospravedlňujúcu zaistenie sťažovateľky z dôvodov verejného poriadku, prípadne obhajujúcu toto opatrenie s poukazom na zabezpečenie životných potrieb sťažovateľky nakoľko zaistenie predstavuje vždy obmedzenie osobnej slobody jednotlivca, a k jeho realizácii môže dôjsť len za splnenia zákonných podmienok a z dôvodov, ktorými v zmysle zák. č. 404/2011 Z.z. ochrana života a zdravia, zaistenie bezpečnosti cudzinca, resp. zabezpečenie jeho životných potrieb nie sú. Jedná sa o prostriedok ultima ratio na dosiahnutie jedine zákonom vymedzeného (vyhostenie) cieľa. „Možnosť umiestniť osobu do zaistenia z dôvodov verejného poriadku a verejnej bezpečnosti nemožno založiť na smernici 2008/115.“ (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Kadzoev, C-357/09, bod 70).

32. Kasačný súd, vzhľadom na vyššie uvedené, považoval uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci) za opodstatnený.

33. Kasačný súd zo súdneho spisu zistil, že sťažovateľ v podanej správnej žalobe poukazyval na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to najmä v otázkach vyhostiteľnosti cudzinca a dĺžky doby zaistenia. Krajský súd na túto časť žalobnej argumentácie reagoval v podstate iba zhodnotením, že táto bola stanovená v rámci zákonných limitov, pričom je odôvodnená získaním nevyhnutných dokladov od tretích krajín, o čom však v administratívny spis príslušné podklady neobsahuje.

34. Krajský súd, posudzujúc preskúmané rozhodnutie, nezohľadnil ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu v otázkach vyhostiteľnosti a dĺžky doby zaistenia, a svoj odklon dostatočne nezdôvodnil, preto kasačný súd považoval dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p. za naplnený.

V.

35. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd, riadiac sa ust. § 458 ods. 2 S.s.p. zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 S.s.p. tak, že zrušil preskúmané rozhodnutie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

36. Vzhľadom na zrušenie preskúmaného rozhodnutia kasačný súd rozhodol o bezodkladnom prepustení sťažovateľky zo zaistenia v zmysle čl. 15 ods. 2 Návratovej smernice, ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru, ktorý zakotvuje povinnosť nariadiť prepustenie osoby, ktorej zaistenie bolo nezákonné.

Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru v citovanom znení každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

37. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľke, ako úspešnej účastníčke konania o kasačnej sťažnosti, priznal právo na náhradu trov konania. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.